

SPIS TREŚCI

Tom 2

8. Nabyte wady serca – Barbara Lubiszewska	589
Wstęp	589
Zwężenie zastawki dwudzielnej	589
Etiopatogeneza	589
Zaburzenia hemodynamiczne	590
Objawy kliniczne	591
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	592
Badanie elektrokardiograficzne	593
Badanie echokardiograficzne	595
Cewnikowanie serca i badanie angiokardiograficzne	597
Przebieg naturalny	598
Leczenie	598
Wyniki leczenia	600
Niedomykalność zastawki dwudzielnej	601
Etiopatogeneza	601
Zaburzenia hemodynamiczne	602
Objawy kliniczne	602
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	603
Badanie elektrokardiograficzne	604
Badanie echokardiograficzne	604
Cewnikowanie serca i badanie angiokardiograficzne	605
Przebieg naturalny	605
Leczenie	605
Wyniki leczenia	606
Zwężenie zastawkowe aorty	607
Etiopatogeneza	607
Zaburzenia hemodynamiczne	607
Objawy kliniczne	608
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	608
Badanie elektrokardiograficzne	609
Badanie echokardiograficzne	609
Cewnikowanie serca i badanie angiokardiograficzne	609
Przebieg naturalny	609
Leczenie	609
Wyniki leczenia	610

Niedomykalność zastawki aorty	611
Etiopatogeneza	611
Zaburzenia hemodynamiczne	611
Objawy kliniczne	612
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	612
Badanie elektrokardiograficzne	613
Badanie echokardiograficzne	613
Cewnikowanie serca i badanie angiokardiograficzne	613
Przebieg naturalny	613
Leczenie	613
Wady zastawki trójdzielnej	614
Zwężenie zastawki trójdzielnej	614
Niedomykalność zastawki trójdzielnej	615
9. Pediatryczna kardiologia interwencyjna –	
<i>Grażyna Brzezińska-Rajszyś</i>	618
Przezkórna atrioseptostomia	619
Zabieg atrioseptostomii balonowej (zabieg Rashkinda)	619
Zabieg atrioseptostomii metodą Parka	619
Zabieg balonowej atrioseptostomii statycznej	620
Zabieg atrioseptostomii przez implantację stentu lub zmodyfikowanego implantu Amplatza	620
Ogólne wskazania do atrioseptostomii	621
Szczególne wskazania do atrioseptostomii	621
Przezkórne zamykanie ubytków przegrody międzyprzedsionkowej	621
Ogólne wskazania do przezkórnego zamknięcia ubytku przegrody międzyprzedsionkowej	624
Szczególne wskazania do przezkórnego zamknięcia ubytku przegrody międzyprzedsionkowej	624
Przeciwwskazania do przezkórnego zamknięcia ubytku przegrody międzyprzedsionkowej	624
Przezkórne zamykanie wrodzonego ubytku przegrody międzykomorowej	625
Przezkórne zamykanie nieprawidłowych połączeń naczyniowych	626
Przezkórne zamykanie przetrwałego przewodu tętniczego	627
Ogólne wskazania do przezkórnego zamknięcia nieprawidłowych naczyń i połączeń naczyniowych	629
Przeciwwskazania do przezkórnego zamknięcia nieprawidłowych naczyń i połączeń naczyniowych	629
Przezkórna walwuloplastyka balonowa	629
Balonowa plastyka zastawki płucnej	629
Balonowa plastyka zastawki aortalnej	631
Balonowa plastyka zastawki dwudzielnej	633
Ogólne wskazania do przezkórnej balonowej walwuloplastyki	633
Szczególne wskazania do przezkórnej balonowej walwuloplastyki	633
Przeciwwskazania do przezkórnej balonowej walwuloplastyki	634
Przezkórna angioplastyka balonowa	634
Angioplastyka zwężeń cieśni aorty	634
Angioplastyka tętnic płucnych	637
Angioplastyka zwężonych żył systemowych i płucnych	638
Angioplastyka zwężonych zespołów chirurgicznych	638
Ogólne wskazania do balonowej angioplastyki	639

Szczególne wskazania do balonowej angioplastyki	639
Przeciwwskazania do balonowej angioplastyki	639
Poszerzanie zwężeń naczyniowych implantacją stentów	639
Zwężenia tętnic płucnych	640
Zwężenia aorty	641
Zwężenia żył systemowych	642
Ogólne wskazania do implantacji stentów	643
Szczególne wskazania do implantacji stentów	643
Profilaktyka infekcyjnego zapalenia wsierdza po zabiegach kardiologii interwencyjnej	643

10. Leczenie chirurgiczne wad wrodzonych serca – *Bohdan Maruszewski,*

Andrzej Kansy, Piotr Burczyński . . . . .

644

Wstęp	644
Przetrwwały przewód tętniczy (Patent Ductus Arteriosus – PDA)	645
Ubytek przegrody międzyprzedsionkowej (Atrial Septal Defect – ASD)	647
Ubytek przegrody międzykomorowej (Ventricular Septal Defect – VSD)	650
Ubytek przegrody przedsionkowo-komorowej (Atrioventricular Septal Defect – AVSD), kanał przedsionkowo-komorowy (Atrioventricular Canal – A-V Canal)	653
Wspólny pień tętniczy (Truncus Arteriosus Communis – TAC)	656
Okienko aortalno-płucne (okienko A-P – A-P window)	659
Tetralogia Fallota (Tetralogy of Fallot – ToF)	660
Atrezja tętnicy płucnej bez ubytku przegrody międzykomorowej (Pulmonary Atresia + Intact Ventricular Septum – PA + IVS)	665
Przełożenie wielkich pni tętniczych (Transposition of the Great Arteries – TGA)	667
Skorygowane przełożenie wielkich naczyń (corrected TGA – cTGA)	670
Odejscie obu naczyń z prawej komory (Double Outlet Right Ventricle – DORV)	671
Całkowity nieprawidłowy spływ żył płucnych (Total Anomalous Pulmonary Venous Drainage – TAPVD)	672
Koarktacja aorty, hipoplazja łuku aorty (Coarctation of the Aorta – CoA)	673
Przerwanie łuku aorty (Interrupted Aortic Arch – IAA)	676
Zwężenie drogi odpływu lewej komory (Left Ventricular Outflow Tract Obstruction – LVOTO)	677
Zwężenie zastawkowe	677
Zwężenie podzastawkowe	679
Zwężenie nadzastawkowe	680
Metody leczenia chirurgicznego w wadach wrodzonych serca z czynnościową lub anatomicznie pojedynczą komorą	681
Kolejne etapy leczenia chirurgicznego – schematy postępowania	682
Zespół hipoplazji lewego serca (Hypoplastic Left Heart Syndrome – HLHS)	686
Zespół Ebsteina	688
Nieprawidłowe odejscie lewej tętnicy wieńcowej od tętnicy płucnej (White-Bland-Garland syndrome – WBG)	689
Pierścienie naczyniowe (Vascular Rings – VR)	689

11. Postępowanie pooperacyjne – *Małgorzata Kuliszewska . . . . .*

691

Transport	691
Monitorowanie, ocena pacjenta bezpośrednio po operacji	692
Leczenie	693
Leczenie przeciwbólowe i uspokajające	693

Leczenie niewydolności oddechowej	694
Leczenie niewydolności serca	698
Gospodarka wodno-elektrolitowa	703
Żywnienie pozajelitowe	703
Antybiotykoterapia	704
Glikokortykosteroidy	704
Leczenie zaburzeń krzepnięcia	704
Badania laboratoryjne	704
Patologie, w których leczenie pooperacyjne jest nietypowe	705
12. Transplantacja serca u dzieci – Rosemary Radley-Smith	708
Dobór biorcy	708
Wskazania	709
Przeciwwskazania	711
Dostępność dawcy	712
Operacja przeszczepienia serca	712
Okres życia	713
Immunosupresja	714
Odrzucenie przeszczepu i jego monitorowanie	714
Późne powikłania	715
Przypieszona (transplantacyjna) choroba tętnic wieńcowych	715
Zakażenia	716
Potransplantacyjna choroba limfoproliferacyjna	716
Przewlekła niewydolność nerek	717
Nadciśnienie tętnicze	717
Perspektywy rozwoju transplantacji serca u dzieci	718
13. Infekcyjne zapalenie wsierdzia – Maria Wróblewska-Kałużewska	721
Wstęp	721
Etiologia	721
Patogeneza	724
Patofizjologia	725
Kryteria diagnostyczne zapalenia wsierdzia	726
Objawy kliniczne	727
Badania laboratoryjne	728
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	729
Badanie elektrokardiograficzne	729
Badanie echokardiograficzne	729
Przebieg kliniczny	732
Leczenie	733
Rokowanie	735
Zapobieganie	735
14. Zapalenie mięśnia sercowego – Lidia Ziółkowska	739
Wstęp	739
Etiologia	740
Patogeneza	741
Objawy kliniczne	742
Badania laboratoryjne	742

Badanie radiologiczne klatki piersiowej	743
Badanie elektrokardiograficzne	743
Badanie echokardiograficzne	744
Biopsja mięśnia sercowego	745
Kryteria diagnostyczne zms na podstawie biopsji endomiokardialnej	748
Rezonans magnetyczny	749
Przebieg naturalny	750
Leczenie	752
Rokowanie	755
15. Zapalenie osierdzia – Lesław Szydlowski	757
Anatomia	757
Patofizjologia	757
Etiologia	758
Objawy kliniczne	758
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	759
Badanie elektrokardiograficzne	759
Badanie echokardiograficzne	759
Badania laboratoryjne	760
Tamponada serca	761
Postacie zapalenia osierdzia	762
Ostre włóknikowe oraz surowiczo-włóknikowe zapalenie osierdzia	763
Surowicze zapalenie osierdzia	763
Ropne zapalenie osierdzia	763
Krwotoczne zapalenie osierdzia	764
Gruźlicze zapalenie osierdzia	764
Zapalenie osierdzia w gorączce reumatycznej	764
Zespół po perikardiotomii	764
Mocznicowe zapalenie osierdzia	765
Zaciskające zapalenie osierdzia	765
Grzybicze zapalenie osierdzia	765
Przewlekłe zapalenie osierdzia	765
Choroba nowotworowa	766
Różnicowanie	766
Leczenie zapalenia osierdzia	767
Rokowanie	767
16. Choroba Kawasaki – Monika Kowalczyk	768
Epidemiologia	768
Etiologia	769
Patogeneza	769
Kryteria diagnostyczne	770
Objawy towarzyszące	771
Zmiany w układzie krążenia	772
Badania laboratoryjne	773
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	773
Badanie elektrokardiograficzne	774
Badanie echokardiograficzne	774
Badanie izotopowe	775
Cewnikowanie serca i badanie angiokardiograficzne	775

Rozpoznanie różnicowe	776
Leczenie	776
Przebieg	777
Rokowanie	780
17. Kardiomiopatie – Wanda Kawalec, Lidia Ziółkowska, Anna Turska-Kmieć	781
Kardiomiopatia rozstrzeniowa	782
Anatomia	782
Etiologia	783
Objawy kliniczne	783
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	784
Badanie elektrokardiograficzne	784
Badanie echokardiograficzne	784
Diagnostyka inwazyjna	786
Leczenie	787
Rokowanie	788
Kardiomiopatia przerostowa	789
Anatomia	789
Etiologia	790
Objawy kliniczne	791
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	791
Badanie elektrokardiograficzne	792
Badanie echokardiograficzne	792
Badania izotopowe	794
Diagnostyka inwazyjna	794
Leczenie	795
Rokowanie	797
Kardiomiopatia restrykcyjna	798
Anatomia i postaci RCM	799
Objawy kliniczne	800
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	800
Badanie elektrokardiograficzne	800
Badanie echokardiograficzne	800
Diagnostyka inwazyjna	800
Leczenie	802
Rokowanie	803
Arytmogenna kardiomiopatia prawej komory	803
Anatomia	803
Etiologia	804
Objawy kliniczne	805
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	806
Badanie elektrokardiograficzne	806
Badanie echokardiograficzne	807
Badanie izotopowe	807
Badanie rezonansem magnetycznym	807
Diagnostyka inwazyjna	807
Kryteria diagnostyczne	808
Leczenie	810
Rokowanie	810

18. Zawał serca – Władysław Rokicki	812
Anatomia	812
Zaburzenia hemodynamiczne	813
Etiologia	813
Objawy kliniczne	818
Badania laboratoryjne	818
Badanie elektrokardiograficzne	819
Badanie radiologiczne klatki piersiowej	820
Badanie echokardiograficzne	821
Cewnikowanie serca i badanie angiokardiograficzne	821
Scyntygrafia perfuzyjna mięśnia sercowego	821
Powikłania	821
Leczenie	822
Przejściowe niedokrwienie mięśnia sercowego i zawał serca u noworodków	822
Objawy kliniczne	823
Badania diagnostyczne	823
Leczenie	824
19. Niewydolność serca u dzieci – Anna Turska-Kmieć	825
Definicje	825
Etiologia niewydolności serca u dzieci	826
Patofizjologia niewydolności serca	828
Czynniki determinujące prawidłowy rzut serca	828
Koncepcje patofizjologiczne niewydolności serca	830
Mechanizmy kompensacyjne w niewydolności serca	831
Przerost i przebudowa mięśnia sercowego w niewydolności serca	834
Klasyfikacja niewydolności serca	836
Objawy niewydolności serca	836
Kryteria diagnostyczne niewydolności serca	837
Badania diagnostyczne w niewydolności serca	838
Leczenie niewydolności serca	839
Ogólne wytyczne leczenia	839
Leczenie ostrej niewydolności serca	843
Leczenie przewlekłej niewydolności serca	845
20. Zaburzenia gospodarki lipidowej i miażdżyca – Jolanta Kubalska	852
Wstęp	852
Transport lipidów i lipoprotein	853
Podział hiperlipidemii pierwotnych (HLP)	855
Ocena lipidów i lipoprotein w surowicy	855
Hipercholesterolemia rodzinna (FH)	857
Rodzinny defekt apolipoproteiny B-100 (FDB)	860
Rodzinna dysbetalipoproteinemia	860
Rodzinny niedobór lipazy wątrobowej	861
Rodzinna złożona hiperlipidemia	862
Leczenie zaburzeń gospodarki lipidowej	862
21. Guzy serca – Małgorzata Tomyń-Drabik	867
Rys historyczny	867

Występowanie nowotworów serca u dzieci	868
Pierwotne łagodne guzy serca	868
Mięśniak prążkowanokomórkowy	868
Śluzaki	874
Włókniak	876
Potworniaki łagodne	878
Pierwotne złośliwe guzy serca	878
Przerzutowe guzy serca	880
Badania diagnostyczne w guzach serca	880
Badanie echokardiograficzne	881
22. Młodociany i dorosły z wadą wrodzoną serca – Piotr Hoffman	884
Wstęp	884
Klasyfikacja dorosłych z wrodzoną wadą serca	885
Odrębności kliniczne wad wrodzonych serca u dorosłych	887
Wady z przeciekiem lewo-prawym	887
Wady z przeciekiem prawo-lewym	889
Zespół Eisenmengera	890
Powikłania układowe przewlekłej hipoksji	891
Wady zastawek	893
Inne wady	893
Ciąża, antykoncepcja, planowanie rodziny	893
Aspekty socjologiczne i psychologiczne	894
Skorowidz	896